

We gaan verder met onze reeks over de Leuvense studentenradio Scorpio. We belichten de informatieve programma's van Scorpio en bespreken het wekelijks dinsdagaanbod. Pagina 5. (foto Kristof Claeys)

Gasthuisberg breidt uit Projekt Vogelzang toch goedgekeurd

De Universitaire Ziekenhuizen van de KU Leuven zijn van plan om een aantal nieuwe gebouwen neer te zetten in het gebied Vogelzang achter Gasthuisberg. Ondanks de bedenkelijke manier van werken en hevige protest van de omwonenden en de oppositiepartijen — er werden in totaal een tachtigtal bezwaarschriften ingediend — keurde de gemeenteraad van 18 oktober de structuurschets toch goed. "Onder druk van de unief", luidt het bij de tegenstanders.

Het gebied Vogelzang is gelegen tussen de Tervuursesteenweg, de Groene weg en de Hertogweg, en staat nu in de gewestplannen ingeschreven als een woonuitbreidingsgebied. Vorig jaar diende de universiteit al een aanvraag in om op het gebied een "assistentendorp" te bouwen waar men dan professoren, assistenten en verpleegkundigen zou huisvesten. Dit werd toen afgewezen door de stad Leuven, voornamelijk omdat Armando Vermeulen, directeur-generaal van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten (AROHM) en aanvankelijk voorstander van het project, zich plots tegen de plannen kante. Waarom is onduidelijk.

Alibi

Nochtans vond op 12 januari van dit jaar een beslissende vergadering plaats met onder andere Vermeulen, de architecten, en voor de KU Leuven Jan Peers, algemeen coördinator van de Universitaire Ziekenhuizen. De stad Leuven was niet op de vergadering uitgenodigd. Men diepte het project terug op, maar het assistentendorp werd nu een "universiteitsoord", een begrip dat in het Onderwijsdecreet van '91 ingeschreven staat en waarvoor men subsidies kan krijgen. Konkreet zou men beginnen met de bouw van een kinderkribbe, later zouden dan woningen voor personeel en toeleveringsbedrijven voor Gasthuisberg neergezet worden. Voor de kinderkribbe is nu, met de goedkeuring van de structuurschets, trouwens een bouwvergunning geleverd.

In augustus bracht de SP dan de gemeenteraad op de hoogte van de nieuwe bouwplannen. Er rees daadlijk hevige protest, zowel van de buurtbewoners als van de oppositiepartijen

in de gemeenteraad (Agalev, SP en VU). In totaal werden een tachtigtal bezwaarschriften ingediend door 146 verschillende personen. De meeste bezwaren draaien rond de gevolgdere procedure en de plaats waar het project gepland is.

Ten eerste is het hele project gepland in een woonuitbreidingsgebied, waarbinnen een universiteitsoord volgens de tegenstanders niet thuis hoort. Een woonuitbreidingsgebied kan immers slechts onder bepaalde, strikte voorwaarden aangesneden worden, vooral sinds gemeenschapsminister Kelchermans die voorwaarden nog verstrengd heeft. Zo moet de gemeente duidelijk kunnen aantonen dat er een woontekort is en dient de voorkeur gegeven te worden aan de opvulling van al bestaande woongebieden — inbreiding in plaats van uitbreiding dus.

Zowel het buurtcomité als de oppositiepartijen wijzen erop dat dit hier niet het geval is. Volgens de dienst Ruimtelijke Ordening zou een woonbehoefstudie uitwijzen dat het gebied Vogelzang slechts over dertig jaar aangesproken moet worden. Het valt van daaruit dan ook moeilijk te begrijpen waarom de Universitaire Ziekenhuizen niet opteren voor een alternatief. Er is bijvoorbeeld nog ruimte aan de Van Waeyenberghlaan en de achterkant van de Kabouterlaan in de buurt van Gasthuisberg en gelegen in een woongebied waar de unief eveneens eigenaar van is. Bovendien is dat gebied ook beter geschikt voor bewoning, vermits Vogelzang nogal afgelegen ligt. Wellicht wordt de woongelegenheden door de unief minder prioritair geacht dan de toeleveringsbedrijven en heeft men daarom nood aan een gebied zoals Vogelzang, dat beter aansluit bij het gigantische kompleks dat Gasthuisberg is. Ook bij het buurtcomité en

de oppositiepartijen leeft de vrees dat de bouw van de kinderkribbe dient als alibi om later het hele gebied in te palmen.

Nog meer frappant in het hele dossier is echter de gevolgdere procedure om de nodige bouwvergunningen te verkrijgen. Indien men een universiteitsoord wil aanleggen binnen het woonuitbreidingsgebied, verandert men de bestemming van het gebied en houdt dit eigenlijk een verandering van de gewestplannen in. En hiervoor moet men formeel nog steeds via een Buitengewoon Plan van Aanleg (BPA) werken, aangezien het de BPA's zijn die de bodembestemmingen juridisch vastleggen. Hier wringt nu juist het schoentje. Momenteel is er een stop afgekondigd op de BPA's die afwijken van de gewestplannen (zoals hier het geval is) en bovendien neemt een BPA opstellen veel tijd in beslag. Die tijd heeft de KU Leuven niet, omdat ze anders naast de subsidies zou grijpen die ze via het decreet op de universiteiten kan vastkrijgen voor een universiteitsoord en de geplande kinderkribbe.

Glad

Om snel toch het projekt Vogelzang te kunnen realiseren, is de KU Leuven te werk gegaan via een structuurschets. En hier waagt de unief zich op glad ijs. Een structuurschets geeft de ruimtelijke visie weer op een bepaald moment, maar heeft geen enkele juridische waarde. De wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw kent deze begrippen niet. Een structuurschets kan dus ook niet gebruikt worden ter vervanging van een BPA om de bestemming van een gebied te veranderen. Volgens gemeenteraadslid Yves Vanden Bosch (Agalev) wordt dit zelfs expliciet toegegeven in een verslag van de dienst Ruimtelijke Ordening en weet de stad dat ze zich met de goedkeuring van de structuurschets in de illegaliteit beweegt. De Agalevfractie heeft dan ook de vernietiging van de gemeenteraadbeslissing gevraagd aan de provincie-gouverneur. Ook Jaak Bropeels (SP) trok sterk van leer tegen deze manier van werken. De oppositie vindt dat de stad de geëi-

vervolg op pag. 3

Geen bier meer in Leuvense kafees? "Drugs is drek"

De Leuvense horeka komt op de proppen met een sensibiliseringsactie met de bedoeling "het Leuvense nachtleven weer leefbaarder te maken". Op initiatief van de fakbars werd een erokede opgesteld die de kafeebazen kunnen ondertekenen en over een periode van zes maanden worden er zo'n 700.000 bierviltjes met preventieve slogans verspreid.

Volgens burgemeester Vansina was het hoog tijd dat er iets gedaan werd aan wat hij zelf de "de zelfmoord van Leuven als gezellige bierstad" noemt. Hoewel de situatie de laatste tijd iets verbeterd lijkt te zijn, krijgt de politie regelmatig klachten over nachtlawaai, dronkenschap en vandalisme. De oorzaak moet volgens de stad Leuven gezocht worden in overmatig drankgebruik. Vandaar dan ook het idee om een sensibiliseringsactie te organiseren vanuit de horeka.

Principes

Die actie is er nu gekomen, vooral onder impuls van de fakbars. Ze wilden wat doen aan de slechte reputatie waarmee ze de laatste jaren te kampen hadden en stippelden een gezamenlijk beleid uit. Een aspect van dat beleid was het ondertekenen van een erokede om de sfeer in en rond de fakbars te verbeteren. Juist omdat fakbars zich in een ideale positie bevinden om goede contacten te houden met het studentenpubliek, leek dit zeker geen loze optie.

De fakbars zetten hun beleid echter nog verder. Ze namen contact op met de stadsdiensten en stelden een informatiefolder op die in alle fakulteiten verspreid wordt en waarin de problematiek wordt aangekaart. De folder geeft uitleg bij de akties die gevoerd zullen worden en wil aanzet geven tot "gedragsverandering" bij studenten.

De erokede begint als volgt: "Als kafee-uitbater of fakbarverantwoordelijke ben ik mij ervan bewust dat ik, samen met alle andere stedelijke betrokkenen, een positieve bijdrage kan leveren aan het behoud of — waar nodig — herstel van de goede relaties tussen horeka, bewoners, studenten en bezoekers van Leuven. Ik ben dan ook principieel bereid constructief mee te werken aan een leefbare en gezellige stad." Vervolgens worden een aantal principes opgesomd. Die hebben vooral te maken met geluids- en overdraven alcoholgebruik, met daarnaast meer algemene punten als hygiëne en preventie.

De erokede is voor de rest vaag, beknoppt en laat mogelijkheden tot ruime interpretatie. Een bijgevoegde tekst van vijf bladzijden dient als verduidelijking van de kode, maar staat er formeel los van en hoeft dus ook niet gelezen te worden. Het gevaar bestaat dan ook dat de kode ofwel getekend wordt door mensen die de voorgestelde principes altijd al gevolgd hebben, ofwel door anderen voor wie de verbintenis niets meer zal betekenen dan een hypokriete handtekening onder een vodge papier.

Fekaliën

Opvallend tijdens de voorstelling van de erokedes was de relatief lage opkomst van de kafee-uitbaters. Naast de vertegenwoordigers van de fakbars waren slechts een tiental kafeebazen present. Nochtans hadden alle kafees — en dat zijn er ruim tweehonderd — een uitnodiging gekregen. Dit wijst toch wel ergens op een desinteresse voor de problematiek bij de meerderheid van de uitbaters.

In een tweede luik van de sensibiliseringsaktie willen de initiatiefnemers ook rechtstreeks naar de klanten toe werken door de verspreiding van bierviltjes en affiches. Met slogans als "geestig, niet bestig", "je moet niet veel drinken om leuk te zijn" en bijbe-

horende edukatieve tekeningenjets probeert men iets aan het gedrag van de kafeebezokers te veranderen. Van de bierviltjes worden er een slordige 700.000 verspreid zodat wellicht iedere kafeeganger wel eens met de slogans zal gekonfronteerd worden. Welk effect die konfrontatie zal hebben, is een heel andere zaak. De slogans zijn nogal braafjes en schools uitgevallen zodat ze vermoedelijk weinig au sérieux zullen genomen worden. Helemaal simplistisch is zelfs de slogan "drugs is drek". Alsof alcohol zelf geen drug zou zijn.

Impakt

Ook Marco Hermans van het kafee 'Nota Bene' op de Oude Markt denkt dat de slogans vrij weinig effect zullen hebben. Als uitbater van een kafee waar veel house gedraaid wordt, kent hij niet dat er wel eens problemen zijn met geluidsoverlast en drugs. "Er komt hier veel jeugd en af en toe zit er wel eens een rotte appel tussen. Maar ik blijf er op drukken dat het een algemeen probleem is, want ik weet dat er op en rond de Oude Markt een aantal kafees met problemen zitten maar die heel hypokriet blijven doen alsof er niets aan de hand is." Met andere slogans als "be part of the clean generation" of "no drugs in this joint" denkt hij meer effect te hebben bij de klanten van het kafee. Ondertussen probeert hij iets te veranderen aan de vooroordelen waarmee

vervolg op pag. 2

Zuid-Afrika 6 en 8

Vorige week belichtten we al in een eerste artikel de nieuw aangehaalde banden van de unief met Zuid-Afrika. Deze week gaan we dieper in op de rol van de universiteiten in de apartheidspolitik en de huidige toestand en spraken we met Willy Geysen (KUL), die met een aantal Zuidafrikaanse universiteiten samenwerkingsovereenkomsten voorbeelde.

Evaluëren 3

Kringraad is in volle onderhandeling met de akademische overheid over het uitvoeren van hun versie van de profnevaluatie. Maandag moet de Akademische Raad daar haar fiat over geven. Indien de KUL het voorstel weer op de lange baan schuift, en daar lijkt het op, is het oorg.

Sociaal Netwerk 2

Kruiswoordraadsel 4

Zoekertjes 7

Zakdoekje leggen op de Vlaamse Eksekutieve Geen sociale sektor voor Leuvens Hobu

Niet alleen universiteitsstudenten hebben nood aan sociale voorzieningen. Ook een hogeschoolstudent heeft graag een dak boven zijn hoofd, een maaltijd aan een schappelijke prijs en gratis en degelijk studie-advies. Alle beloftes ten spijt komt Leuven echter niet in aanmerking voor subsidies.

Deze hele geschiedenis toont bovendien aan dat zij die beweren dat akties toch nooit iets uithalen, ongelijk hebben. De opvoeders hebben door akties hun eisen kunnen hardmaken. Hadden de universiteitsstudenten en de hogeschoolstudenten massaal aktie gevoerd, dan was het heel goed mogelijk geweest dat het regionaal netwerk Leuven wel erkend was.

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de Meiersstraat 5, 3000 Leuven.
De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.
Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen, wat overeen komt met $\pm 1,5$ getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Klichees

Naar aanleiding van uw artikel in Veto dd. 15 november 1993 over Numerus Clausus betreur ik dat er in Veto wel graag wordt afgegeven op politieke standpunten over dit onderwerp, doch dat men nooit de intellectuele moed en moeite opbrengt om meer wetenschappelijk onderbouwde standpunten inzake de overgangsproblematiek van sekundair naar hoger onderwijs te lezen en te commentarieren. Ik verwijs vermoedelijk vruchteloos naar het boekje van de NFWO-kontaktgroep Akademisch Onderwijs "Van sekundair naar hoger onderwijs" en dat er bij prof. P. Janssen wel kan ophalen.

Ik heb er zelf ook wel wat over gepubliceerd in het Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid, zowel vanuit de invalshoek demokratiseering als in verband met de zogenaamde problematiek van het "medisch aanbod". Een en ander stemt echter onvoldoende overeen met de klichees die reeds jaren meegaan en refereren naar een door de maatschappelijke evolutie goeddeels voorbijgestreefde situatie, doch die het in het "progressieve" blad van de Leuvense student anno '93 nog steeds doen.

Karel Van Goethem
Direkteur Akademische Planning
UIA

Nvdr: In nummer 3 van dit jaar hebben we de gewenste boek van Piet Janssen wel degelijk voorgesteld en bekomentarierd.

Leestekens

Na het lezen van de Vrije Tribune van Miet Mullens en Koen Peeters in Veto 12, stelde ik bij mezelf twee dingen vast:

1. Ik vond het een bewonderenswaardig stuk.
 2. Ik begreep er geen 'zak' van. Tevens werd ik woest.
1. Bewonderenswaardig: die deze twee architecten erin slaagden hun bouwvallige woordentriebe overleefde te krijgen.
 2. Ik begreep van dit hele taalkrot geen jota; de voordeur van dit krot

Raf Loeys
2de lic. Germ. Talen

bleek ergens ter hoogte van de eerste verdieping te zitten, het dak bevond zich in de kelder, en de kelder op het dak. Verder begreep ik niet wat de twee (!) architecten van dit bouwsel hiermee wilden bereiken. Enfin, het was me een doorn in het oog en dus dacht ik: zoets mag niet blijven rechtstaan, dus gooien we maar de loden bol ertergenaan.

Wat wordt in die Vrije Tribune eigenlijk gezegd door onze twee architecten?

- Wij verklaren ons akkoord met de doelstelling van Objektief en vinden gezonde kritiek essentieel.

- Wij hebben ook de petitie ondergetekend maar dat telt niet meer mee want toen waren we geschokt. (Begrift iemand dit?)

- We hebben ondertussen al een hele weg afgelegd (wie is 'we'? toch niet het Eenheidsfront zeker?) en dus hebben we tijd gehad om rustig na te denken (terwijl de Objektiefstudenten volop in de weer waren/zijn). Alternatieve denkpijpen (mooil) zijn mogelijk gebleken. Zijn. Mogelijk. Gebleken. (Welke? Ach ja, die voordeur op de eerste verdieping.)

- De maatschappij evolueert dus Objektief is verouderd.

- Wij zijn het inhoudelijk niet meer eens met Objektief want de maatschappij verandert en het nationaal blijft bestaan (tip: inhoud \pm doel) ... enzovoort (drie kolommen!).

Enfin, voor dit krot is de loden bol overbodig; je hoeft er maar tegen te blazen. Een gefundeerde kritiek op Objektief 479.917 krijgen we hier niet, wel een zoveelste poging om Objektief te kelderen.

Voor wie hiermee niet tevreden is, wil ik een uitgebreide structuuranalyse maken + een overzicht van alle retorische en stilistische middelen die deze twee 'architecten' aanwenden om zichzelf de vraag: "Ben ik nog antiracist?" niet te hoeven stellen. Vold!, 't is er uit.

Geef ik opbouwende kritiek? Nee, ik breek af dit krot. Ook wens ik met dit schrijven niets bij te dragen tot de door het Eenheidsfront opgeblazen discussie met Objektief.

Om tegemoet te komen aan de noden van de Hobu-studenten werden er in het begin van vorig academiejaar proefprojecten opgestart. Aan een aantal hogescholen werd een bedrag per student toegekend, dat moest besteed worden voor het opstarten en instandhouden van een sociale sektor. Dit academiejaar moesten de projecten dan uitgebreid worden tot alle Hobu-instellingen, die vervolgens in regionale netwerken worden onderverdeeld: sociale voorzieningen per regio.

Koord

Een deel van de sociale voorzieningen aan onze unief wordt immers al sinds jaar en dag gebruikt door de Hobu-studenten. In de Alma-resto's bijvoorbeeld betalen zij evenveel als universiteitsstudenten. Maar aan de andere kant zijn er ook universitaire diensten die moeilijker toegankelijk zijn voor Hobu-studenten, denk maar aan goedkope kamers.

In Leuven waren er reeds verregaande onderhandelingsaan de gang tussen de hogescholen en de sociale diensten van de universiteit over een mogelijke samenwerking. Die samenwerking zou zowel de universiteits- als de hogeschoolstudenten ten goede komen. Alma zou bijvoorbeeld ook geld krijgen van het Hobu, en de KU Leuven zou haar diensten openstellen voor Hobu-studenten en het Hobu aktief mee helpen bij het opbouwen van zijn sociale sektor. Het project dat Leuven voorstelde werd echter niet goedgekeurd als proefproject voor het academiejaar '92-'93.

Toch bleef alles erop wijzen dat voor dit academiejaar alle hogeschoolstudenten sociale voorzieningen gingen krijgen. Bij het opstarten van de proefprojecten werd er immers zeer duidelijk gesteld dat het hier ging om een experiment dat een definitieve regeling voor alle studenten moest voorbereiden. Bovendien staan sociale voorzieningen voor hogeschoolstudenten ook vermeld in het regeringsakkoord van januari 1992.

Verte

Vorig academiejaar gingen de onderhandelingsaan tussen de KU Leuven en de hogescholen dan ook verder. Men kwam tot een raamovereenkomst waarin een aantal concrete samenwerkingsprojecten werden uitgewerkt. Die situeren zich onder meer op het vlak van voeding, huisvesting, sociale dienstverlening, medische en

Horeka

vervolg van pag. 1
het house-milieu vaak te kampen heeft.

Ook Kris Van Poucke van jeugdhuis Clockwork heeft bedenkingen bij het initiatief. "Zonder het project helemaal de grond in te willen boren, vind ik toch dat het niet veel verder gaat dan de ondertekening van een aantal evidenties. Er is geen echte vorm van samenspraak. Eigenlijk krijg je hier enkel een handleiding om alles binnen de perken te houden." Volgens Van Poucke zou het veel beter zijn rechtstreeks naar het publiek toe te werken en moeten niet alleen de studenten met de vinger gewezen worden. Hij denkt daarbij onder andere aan militairen uit Heverlee die naar het stadscentrum afzakken. Ook de politie ontkent niet dat er met de specifieke groep van niet-Leuvenaars problemen zijn. Dat publiek is volgens de politie voor sensibilisering wel moeilijker te bereiken.

Henk Dheedene

psycho-sociale begeleiding. De koördinatie van het regionaal netwerk zou in handen komen van een Sociale Raad, waarin de studenten een belangrijke stem zouden hebben.

In juni van dit jaar formuleerde Luc Van den Bossche, minister van Onderwijs, het voorstel om — zoals verwacht en afgesproken — aan alle hogescholen een bedrag van drie-duizend frank per student toe te kennen. Volgens het raamakkoord van het Leuvense regionaal netwerk zou hiervan tweeduizendvijfhonderd frank naar de universiteit (sociale diensten en Alma) gaan, goed voor vijftien miljoen frank extra voor de sociale sektor.

Deen

Ondertussen zouden de proefprojecten geëvalueerd en bijgesteld worden. Na een positieve evaluatie werd besloten de proefprojecten uit te breiden.

Toen Van den Bossche echter op 16 juni aan zijn kollega van Begroting Wivina Demeester vroeg om haar fiat te geven voor de onderwijsbegroting, stuitte dat op verzet. Er bleek plots geen budgettaire ruimte meer te zijn. De dieperligende reden voor dit onverwacht niet-nakomen van eerder gemaakte afspraken moet waarschijnlijk gezocht worden bij het opvoedersprotest. Onder druk van de harde akties van de opvoeders is Demeester, die tevens minister van Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin is, op zoek moeten gaan naarijkomende financiën. Het geld is dus van de ene sociale post naar de andere gegaan.

Op woensdag 7 juli besliste de Vlaamse Eksekutieve de sociale voorzieningen voor het Hobu te beperken tot de reeds bestaande proefprojecten. Officieel heette het dat men de proefprojecten voortzette, "teneinde het experiment beter te kunnen evalueren". Toen de beslissing genomen moest worden toonde Van den Bossche een mooi staaltje van beroeps-ernst door niet aanwezig te zijn. Dat de Eksekutieve de reeds gedane evaluaties naast zich neerlegde en de vraag van Demeester om de projecten nog wat langer te evalueren wel volgde, doet ook vragen rijzen over de ernst waarmee men de zaken aanpakt.

Voer

De beslissing is in de grond een uiterst diskriminerende maatregel van de Vlaamse Eksekutieve. Een aantal hogeschoolstudenten krijgt wel sociale voorzieningen — het gaat om 44 procent — en de rest niet. Het eerste jaar kon men dit eventueel nog goedpraten omdat het om experimenten ging, maar aangezien Van den Bossche beweert dat de evaluatie gebeurd is, gaat dit argument totaal niet meer op.

Uiteindelijk zitten de Leuvense hogeschoolstudenten dus zonder eigen sociale sektor. Om dit toch een beetje op te vangen zijn een aantal van de geplande samenwerkingsprojecten met de universiteit toch doorgegaan, evenwel zonder dat er subsidies werden toegekend.

Vegetarisme

Milieuraad organiseert op donderdag 16 december om 20.00 u een debat over vegetarisme onder de ronkende titel: "Vegetarisme: milieu, etiek en sociale gevolgen", met onder andere Ullrich Melle en E. Decuyper. Het debat gaat door in de Kleine Aula (Maria-Theresiastr.) De toegang is gratis.

Toveren

Ook binnen de Raad voor Studentenvoorzieningen is men volgelopen over de beslissing. Het gebeurt niet vaak, maar voor dit punt staan alle Leuvense betrokkenen op één lijn. Wanneer de krachten vervolgens gebundeld worden kan het mogelijk zijn om een duidelijk protest te laten horen. Het is dan aan alle partijen om hun oengeroepen te uiten. Dinsdag begint het overleg tussen Sociale Raad en de hogeschoolstudenten.

Johan Vos

Kolofon

Veto
Meiersstraat 5
3000 Leuven
016/22.44.38
016/22.04.66

Jaargang 20
nummer 13
13 december 1993

Ver. uitg. Karen De Pooter,
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven

Hoofredaktie:
Chris Jacobs

Redaktiesekretaris:
Karen De Pooter

Redaksie: Elzabé Cornelis, Karel De Weerd, Serge Fransjoo, Jeroen Overstyns, Raf Uten, Steven Van Garsse

Foto geneem en ontwikkeld deur:
Kristof Claeys, Gert Cornelis, Karel De Weerd, Dyaer Telemans, Frank Vyaene

Illustraties: Nixnie, Sta-nie

Bladuitleg en grafiese ontwerp:
Elisabé Cornelis,
Plieter De Gryse,
Philip De Keukeleere,
Karen De Pooter,
Serge Fransjoo, Chris Jacobs,
Jeroen Overstyns,
Hans Vandenabeele,
Steven Van Garsse

Bydraes van:
Valérie Bruynsraede,
Plieter De Gryse,
Henk Dheedene,
Filip De Keukeleere, Steven Leemans, Jeffrey Sax,
Peter Van Rompaey, Johan Vos

Endredaktie: Serge Fransjoo en Steven Van Garsse

Zetwerk en advertensies
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukery Nevada Brussel
Oplae 9000 ekzemplare
ISSN-nummer 0773-5162

Abonnement
Studente: 250fr; nie-
studente nie: 350fr; buiteland:
600fr; steun vanaf 1000fr;
over te skrype op
rek. nr. 001-0959719-77

Redaktieviergadering
ieder vrydagnamiddag om
15.00u

Apple Education Centre advertentie

COMED LEUVEN

Eindejaarsaktie

Apple Macintosh LC 475 4/80 +
14" hoogresolutie kleurenscherm +
Standard Keyboard
63.990,-

Microsoft Office (engels)
10.000,-

Microsoft Office (engels)
Microsoft Office (engels)
Microsoft Office (engels)

prijzen incl. BTW, aktie geldig tot 23 december of zolang de voorraad strekt.

H. Hooverplein 24, B - 3000 Leuven
Tel. 016/29.21.50, Fax. 016/29.31.50

Onderwijsevaluatie van Kringraad Wie eksamineert de proffen?

Bij het begin van dit akademiejaar kondigde Kringraad aan dat ze op grote schaal docenten zou gaan evalueren. Sindsdien is er met veel vallen en opstaan hard aan gewerkt om de initiatieven van Kringraad en de parallelle plannen van de unief samen te brengen in een gezamenlijk project. Op de vergadering van Akademische Raad (AR) van maandag moet de definitieve beslissing vallen. We belichten het wel en wee van het Kringraadinitiatief.

Drie jaar geleden startte Kringraad met een werkgroep rond het zogenaamde *onderwijsdossier*, een evaluatie van de proffen op basis van hun didactische kwaliteiten. De klemtoon lag daarbij van in het begin op een beoordeling van de proffen door hun studenten.

Kracht

Tot dan toe werden professoren vrijwel uitsluitend benoemd en bevorderd op basis van hun onderzoeksdossier, een overzicht van hun prestaties op wetenschappelijk gebied. Ook voor de toekenningen en de verlengingen van leeropdrachten waren onderwijskwaliteiten geen expliciet criterium.

Vorig jaar werd dan, na lang aandringen van de studenten, een defini-

tief voorstel tot invoering van het onderwijsdossier door de unief uitgewerkt en goedgekeurd. Hoe met de appreciatie van de studenten rekening gehouden moest worden, was nog niet duidelijk. Tevens stelde men dat er behoefte was aan informatieversterking naar de docenten toe.

Naast de feedback naar de docenten moest een onderwijsdossier volgens Kringraad echter nog verder kunnen gaan. Kringraad vond dat de resultaten gesitueerd moesten worden ten opzichte van het gemiddelde van de docenten van dezelfde faculteit of richting, maar wel moest er volgens hen ook een sanktiemogelijkheid zijn. Om die redenen pleitte Kringraad voor een vrij officiële onderwijsvaluatie. Informele evaluaties hebben namelijk geen kracht.

In de studentenspeech bij de opening van het akademiejaar kondigde

Kringraad als antwoord op het lang aanslepen van het onderwijsdossier een eigen Algemene Onderwijsevaluatie aan. De reactie van de academische overheid kwam er snel. Ze stelde voor om haar geplande evaluatie in nauwe samenwerking met de studenten te houden. Op de AR van oktober werd een werkgroep opgericht met als opdracht op zeer korte termijn een concreet voorstel uit te werken. De werkgroep bestond uit professor Maschelein (voorzitter Studentenaangelegenheden), drie dekanen, een vertegenwoordiger van Duo (Dienst Universitair Onderwijs, een onderzoeksdienst van de unief), een vertegenwoordiger van de monitoraten en vier studenten.

Mogelijk

De eerste bijeenkomst van deze werkgroep ging pas door op 5 november, drie weken na de oprichting ervan — tot groot ongenoegen van de studenten. Ze leverde ook nauwelijks resultaten op. Over de Kringraad-enquête werd bijna niet gerept. Nochtans had een visitatiecommissie voor de opleiding Psychologie al besloten die te gebruiken. Op die manier kon de academische overheid de enquête eigenlijk moeilijk negeren.

Op de AR van 15 november werd dan ook hard op tafel geklopt. De werkzaamheden vorderden te traag en de inspanningen van de studenten werden niet voldoende au sérieux genomen. Uiteindelijk werd afgesproken dat met spoed moest worden gehandeld. De unief verbond zich ertoe om zeker nog dit jaar een evaluatie te houden.

Een week later lag op de tweede vergadering van de werkgroep een definitief voorstel op tafel. De volledige eerste kandidatuur zou in alle faculteiten (49 groepen) verplicht geëvalueerd worden met de door de studenten voorgestelde vragenlijst. Daarnaast werd de mogelijkheid gelaten om via een aantal vroeger al gebruikte methodes bijkomende informatie te verkrijgen. Elke enquête zou volledig begeleid en gekoördineerd worden door een ad hoc-comitee. Voor de nabespreking werd eveneens een dergelijke procedure voorgesteld. Faculteiten die meer dan alleen hun eerste kan wilden evalueren konden dit doen, op voorwaarde dat ze dezelfde procedure zouden volgen.

Een technische werkgroep kreeg de opdracht om de details van het voor-

advertentie

CONNECTIONS

biedt aan :

Florida Sunshine State
v.a. 22.340,-
inclusief:
vlucht H/T Brussel Miami,
7 hotelovernachtingen,
1 week huurwagen
met omniumverzekering,
luchthaventaksen
+ BTW

Info :
Tiensestraat 89, 3000 Leuven

CONNECTIONS
016/29.01.50

stel op punt te stellen. Op de eerste vergadering van deze werkgroep bleek al snel dat een aantal belangrijke beslissingen nog moesten genomen worden die echter buiten de bevoegdheid van de werkgroep vielen. De studenten stelden voor om de oorspronkelijke werkgroep opnieuw bijeen te roepen. Wegens de tijdsdruk bleek dit niet meer mogelijk.

Ernstig

Na heel wat bijkomende vergaderingen volgde dan vorige maandag een laatste bespreking met studenten en medewerkers van Duo op het rektorat, een paar uur voordat het Gezamenlijk Bureau van Akademische Raad — onder voorbehoud van goedkeuring door de Akademische Raad zelf — aan de faculteiten het startschot zou geven voor de evaluatie. Daar werd door Duo geadviseerd om de evaluatie dit jaar slechts op zeer beperkte schaal te laten doorgaan: er zouden slechts vijf grote groepen studenten van twee kan hun profen van eerste kan evalueren. De reden die hiervoor werd aangehaald was dat het computerprogramma, dat het hele proces moet begeleiden, nog onvoldoende op punt staat. De voorbereiding zou nog wel lukken, maar men kon niet garanderen dat op vijf weken tijd een programma geschreven kon worden om de verwerking vlot en op grote schaal te kunnen laten verlopen.

Telkens wanneer de studenten hiervoor oplossingen voorstelden, werden die van tafel geveegd met het argument dat er daarnaast nog veel andere problemen waren. Welke problemen dat precies waren, werd niet gezegd.

Het voorstel om dit jaar het onderwijs in vijf grote eerste kandidaturen door te lichten staat maandag op de agenda van Akademische Raad. Kringraad besefte goed dat er een testjaar nodig is om zowel de vragenlijst als de gevolgd procedure van verwerking en nabespreking op punt te stellen. Maar als men een wetenschappelijk verantwoorde test wil uitvoeren, is het dan zinvol om enkel vijf grote kandidaturen te evalueren? Het bevroegen van licenties en kleinere groepen stelt ook specifieke problemen waarvoor ook oplossingen moeten gezocht worden. Het voorstel is voor Kringraad dan ook onaanvaardbaar. Het is nu aan de academische overheid om te bewijzen dat de KU Leuven daadwerkelijk de kwaliteit van haar onderwijs ernstig neemt.

Steven Leemans
Jeffrey Sax

"GEDROPT"

Poëziedebuut van Doka Dilen
Gedichten geschreven vanuit
PSYCHIATRIE
299 fr op rek.: 000-1631771-37
Mechelsestraat 84 Leuven
TIP: geef poëzie als geschenk!

Vogelzang

vervolg van pag. 1
gende weg van een BPA had moeten volgen.

Dat een structuurschets juridisch niet dwingend is, heeft ook zo zijn voordelen voor de unief. Terwijl het niet naleven van een BPA onwettelijk is, gaat dit niet meer op voor een structuurschets — juist omdat de wet deze begrippen niet kent. Volgens professor Boes, docent milieurecht aan de rechtsfaculteit, is een strijdigheid bij een structuurschets een onvoldoende reden om een bouwvergunning te weigeren, maar, voegt hij er aan toe, "ook om een bouwvergunning wel toe te kennen". En dat laatste is dus wel gebeurd. Bovendien bevestigde hij dat, om een woonuitbreidingsgebied aan te snijden, een BPA of een verkavelingsvergunning nodig is en dit niet via een structuurschets kan gebeuren. Wel kan er in de praktijk een officieuze consultatievergadering plaatsvinden met alle betrokkenen. Indien daar een consensus be-

reikt wordt, kan dit later door een BPA bevestigd worden. Maar van een consensus is in dit dossier duidelijk geen sprake.

Gewestplannen

Of het Vogelzangcomplex er tenslotte komt, hangt uiteindelijk af van minister Kelchtermans. Hij zal moeten beslissen of hij een uitzondering maakt op zijn eigen richtlijnen. Michel De Meyere van het buurtcomitee wacht de zaak af. Hij is in ieder geval van plan naar de Raad van State te stappen als het project er toch komt. "Wij krijgen hiervoor eventueel financiële steun van de Milleuraad van de stad Leuven." Het blijft dus nog afwachten of de druk van de unief het haalt. Problemen met de gewestplannen zijn haar immers niet vreemd, denk maar aan het fameuze wetenschapspark, een ander dossier waarin de KU Leuven al haar gewicht in de schaal werpt om de gewestplannen te veranderen.

Els Cornelis

HET KRISISPLAN EN DE HUISHUUR KOTPRIJZEN DE HOOGTE IN?

Het crisisplan is in zekere zin misschien toch nog 'globaal' te noemen als je ziet op welke verrassende plaatsen sommige van zijn tentakeltjes opduiken. Weinigen zullen er bijvoorbeeld bij stilgestaan hebben, toen ze de inhoud van het plan vernamen, dat het wel eens tot de zoveelste verhoging van de huurprijzen voor studentenkamers zou kunnen leiden.

Aanleiding hiertoe zou het zwaardere belasting van eigenaars van een tweede woning kunnen zijn. Hierbij wordt onder tweede woning elke woning verstaan die men niet zelf bewoont, of het nu gaat om een huis waar men af en toe verblijft of om een huis dat men verhuurt. Zoals bekend bepaalt het plan dat bij de aangifte voor de personenbelasting het kadastraal inkomen van de tweede woning met de koëfficiënt 1,25 moet vermenigvuldigd worden. Bovendien kan de eigenaar voortaan de onroerende voorheffing die hij betaalt voor zijn tweede woning, niet meer in rekening brengen voor zijn personenbelasting.

Heel wat studentenkamers bevinden zich in zo'n een tweede woning — het fenomeen van de kotbaas die bij zijn huurders woont is de laatste jaren steeds zeldzamer geworden. Andere bevinden zich dan weer in gebouwen die eigendom zijn van een vennootschap. Ook die woongelegenheden worden door het plan zwaardere belast: er komt een fikse belasting van

ongeveer 40 procent op het woonhuizenbezit van vennootschappen. Het was de laatste jaren namelijk een beproefde fiscale ontwijkingstechniek geworden om onroerend goed in een vennootschap te stoppen. Die 'patrimoniumvennootschappen' wil de regering nu ekskuteeren (dixit Herman Van Rompuy). Precieze gegevens over het aantal studentenkamers dat eigendom is van een vennootschap zijn ons niet bekend, maar volgens Jos De Winter van de Huisvestingsdienst van de KU Leuven komen deze constructies wel degelijk voor bij grote kotbazen.

De vraag die bij dit alles rijst is natuurlijk of uiteindelijk de huurder niet zal moeten opdraaien voor deze bijkomende lasten. Volgens de tekst van het crisisplan kan dat zeker niet de bedoeling zijn: "Er zullen wettelijke bepalingen worden getroffen teneinde te vermijden dat de verhoging van de fiskaaliteit ten laste van de eigenaars wordt doorgerekend aan de huurders." Uit uitspraken van leden van de meerderheid (bijvoorbeeld van minister van Pensioenen Willockx) blijkt echter dat die ronkende intentieverklaring helemaal nog niet concreet werd ingevuld. Verschillende drukingsgroepen uitten dan ook al hun ongerustheid en deden zelf concrete voorstellen. Het ACW wil een wettelijke verlenging van alle huurcontracten die in de volgende jaren vervallen en de Domino-groep, de ondertussen al opgegeven denk-

tank van jonge SP'ers, pleitte voor een huurstop in 1994.

Nochtans zijn de andere huurders er op dat punt nog beter aan toe dan studenten. Volgens de huurwet moet de huurprijzen immers niet sneller stijgen dan de indeks — hoewel dat de laatste twee jaar puur toereke bleek te zijn, de indeks steeg namelijk met 2,4 %, de huurindex met 5,9 %. Studentenkamers vallen echter niet onder die wetgeving. Jos De Winter acht het dan ook vrij waarschijnlijk dat de bijkomende belastingen worden afgeschoven op de student. Tegelijk wijst hij erop dat het niet zo'n vaart zal lopen. Vermits de bijkomende lasten via de personenbelasting geregeld worden, zullen eigenaars pas binnen een paar jaar de verhoging voelen. Bovendien blijkt uit de praktijk dat de doorslaggevende faktor voor de kotprijzen het spel van vraag en aanbod is. Momenteel is er op de Leuvense markt een overaanbod, wat de prijzen matigt.

De nieuwe regeringsmaatregel — die op zichzelf niet negatief is — doet dus nog maar eens de behoefte voelen aan een wettelijke bescherming voor de student-huurders. Hoevel daar al jaren vraag naar is vanuit de studentenkamers en de universiteiten, blijft het nog steeds wachten op het eerste serieuze wetgevend initiatief terzake.

(pdg)

'The Lawnmower Man' speelt met virtuele realiteit

En God zag dat het digitaal was

Volgende week maandag kan je in het Stuc naar Hollywoods eerste produkt voor virtual reality — een door computers gekreerde schijnwerkelijkheid — gaan kijken. En om te zorgen dat deze eskapade van het Stuc, jawel, een commercieel sukses wordt, durven wij alvast even de eetlust prikkelen: het blijkt dat ook de liefdevol virtueel kan bedreven worden.

De film in kwestie, 'The Lawnmower Man' (1992), is een produktie van regisseur Brett Leonard. Hij baseerde zich hiervoor op een verhaal van Stephen King. Dat is natuurlijk niets nieuws: King behoort al jaren tot de meest verfilmde auteurs van de Verenigde Staten. Zo zijn 'Christine', 'Evil Dead', 'Pet Sematary' maar ook bijvoorbeeld 'Stand by Me' op werk van deze horrorking gebaseerd. Onlangs kon ook George Romero, regisseur van het klassieke 'Night of the Living Dead', nog zijn tanden in Kings oeuvre zetten. Zijn 'The Dark Half' haalde jammer genoeg nog niet de Belgische bioskopen.

Platteland

Maandag aanstaande brengt het Stuc in elk geval 'The Lawnmower Man'. Hierin maken we kennis met Doctor Angelo, een man die in opdracht van 'The Shop' experimenteert rond de toepassingsmogelijkheden van virtual reality. Hij maakt daarbij gebruik van open als proefieren en hoopt met zijn project mee te kunnen helpen aan een betere wereld. Hij meent met behulp van virtual reality mensen intelligenter te kunnen maken, waardoor dan bijvoorbeeld allerlei mentale handicaps genezen zullen worden. Zijn broedheren zien echter vooral de militaire perspectieven van zijn werk en dwingen hem voortdurend in die richting.

Het loopt natuurlijk mis: de aap wordt agressief, moet afgemaakt worden en Angelo trekt zich terug. Hij kan zijn werk echter niet opgeven en be-

Student Aid

Onder het motto 'Traditie moet traditie blijven' organiseert Student Aid ook dit jaar weer een weekend. 'Ontwikkelingsamenwerking en voedselveiligheid' is de slag waaronder ze zal varen. Een twintigtal sprekers komen meer uitleg verschaffen over deze toch wel complexe materie. Het domein 'Moerkscheide' in De Pinte (nabij Gent) is de plaats van het gebeuren, dat doorgaat van 17 tot 19 december. Kostprijs 1000 frank.

Ben je geïnteresseerd, wens je meer informatie of wil je je inschrijven, bel dan nummer 28.45.82 of spring eens binnen in het Student Aid-lokaal, Sint-Michielsstraat 6.

Hiep hiep, zo laat de theaterliefhebber zich graag ontvallen wanneer Toneelgroep Amsterdam binnen grijp- en kijkaftand komt. Onder leiding van Titus Muizelaar schudt dat gezelschap immers al enkele jaren bijzonder boeiend toneelwerk uit de mouw. Bij het Stuc hebben ze nen effort gedaan met als gevolg dat Toneelgroep Amsterdam dit seizoen voor de eerste keer naar Leuven komt, en dat met twee kleine zaalvoorstellingen. Vorige maand was er zo 'Mooi weer vandaag' onder regie van Muizelaar. Met onder andere Joop Admiraal was het een van de best geaakteerde voorstellingen die de laatste jaren in het Stuc te zien waren. Deze week is er 'Glenn', een voorstelling opgebouwd rond de in 1982 overleden cult-pianist Glenn Gould, bekend om zijn eigenzinnige interpretaties van barokklassiekers. De voorstellingen vinden plaats in de Vlamingenstraat 83, maandag en dinsdag om 20.30 u. De punktuellen die aan reserveren denken, doen dit op het nummer 20.81.33.

(10)

su virtual reality. Je kan de film op die manier interpreteren: het geknoei met Jobs brein loop niet goed af.

Anderzijds blijft dat toch in eerste instantie de schuld van Angelo's gewetenloze opdrachtgevers en pas in tweede instantie van hemzelf, in zoverre dat hij — de idealist — te blind was voor de rol van geld en macht in de 'echte' wereld. Bovendien is het 'oude' Amerika, dat vooral in het begin van de film geschetst wordt, ook niet zo ideaal. Denk maar aan de vader van buurling Peter en de sadistische priester.

Maar eigenlijk gaat het gewoon om een horrorprent die bestemd is voor een groot publiek en dan ook tracht in te spelen op stereotiepe spookbeelden. Zonder de grote herkenbaarheid van die beelden zou het eigenlijk een heel ander soort film zijn. Men weze gewaarschuwd, de duivel is nog steeds in ons midden. Het zou anders ook maar saai zijn.

Kris Jacobs

'The Lawnmower Man' van Brett Leonard met Jeff Fahey en Pierce Brosnan, maandag 20 december om 22.30 u (met een inleiding om 22.10 u) in het Stuc, inkom 100/150 frank.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal — 1 Stelsmatige lichaams oefeningen 2 Vrouw waarmee alles begon — Mooie, verderfelijke verleider 3 Geliefde van Zeus — Voorzetsel — Apen 4 Bemind persoon — Nikkel 5 Deel van een schip — Pers. vzw. 6 Senior — Dierenverblijf 7 Getijde — Grote knikker 8 Dierenverblijf — Pers. vzw. — Familied 9 Hemellichaam — Dierenverblijf 10 Ornamet van gekruiste staafjes.

Vertikaal — 1 In hoge mate wellustig — Zeurt voortdurend 2 Plaats aan de Maas — Puntig werktuig 3 Familieid — Godin van de dageraad — Familieid 4 Gevaarlijke gemeenschap 5 Oostvlaamse gemeente — Dierlijk produkt 6 Zangnoot — Muziekstuk 7 Overlevering 8 Boom — Zoogdier — Europees eiland 9 Cijfers — Orgaan 10 Land in Afrika — Slank en fijngebouwd.

Door Filip De Keukeleere

VIDEO EN DANS EN VANDEKEYBUS

HET ONFEILBARE GEVOEL VOOR AFWISSELING

A mper anderhalve maand na het afsluiten van het dansfestival Klapstuk '93, haalt het Stuc Wim Vandekeybus naar Leuven. Op Klapstuk zelf was hij niet geprogrammeerd, maar nu is hij toch weer van de partij.

"This apple is green. I know it because I like apples. I don't like tomatoes so I don't know what colour they are." De man die dit zegt is zowat 35, kortgeknipt naar het kale toe en blind. Hij zit aan tafel en eet een appel terwijl het blinde meisje achter hem begint te knippen aan een groteske strotorokjesachtige pruik die hij net op zijn hoofd heeft gezet.

"I always see myself as a man with long black hair." Said Gharby heeft zowat het hele eerste kwartier van 'Her body doesn't fit her soul' horizontaal in touwen gehangen, bescheiden wachtend tot hij losgeknipt wordt door een Arabier die hem, in volslagen duisternis, met een zaklamp in de ogen komt schijnen. Deze voorstelling is werkelijk onverwacht grappig.

De voorstelling vangt aan met een videomontage. Een man komt binnen in zijn appartement, wekt een jonge vrouw die lag te slapen en de twee beginnen een hels ochtendritueel van haren bijknippen, aankleden, ontbijten en zo gauw mogelijk de deur uit zijn. Het wordt lichter en we

zien nu duidelijk de twee touwen die over de hele breedte van het podium gespannen zijn.

Een meisje staat met haar rug naar het publiek, de polsen achter zich vastgebonden en niet in staat haar voeten te bewegen. Ze wordt benaderd door een druk gestukulerende man die haar begint toe te spreken in iets wat waarschijnlijk Arabisch is. Geen mens verstaat hem maar we begrijpen zo ook wel dat hij in hoge mate gelirreerd is door het bewegingsloze meisje wiens handen hij uiteindelijk losknijpt. Met een soort boor schroeft hij haar los van de grond en zij begint nerveus te bewegen.

Na video en Arabische monoloog krijgen we het eerste deel dans te zien. De bewegingen zijn uitbundig, afwisselend valt het meisje of lijkt ze een jong paard dat wild zijn benen uitsloogt en zijn manen schudt. Haar energie steekt fel af tegen de trage wellustige bewegingen van een tweede meisje dat zich tegen het opgespannen touw aanschuurt. Onder luid gerasp gaat het zwarte doek op de achtergrond omhoog en zien we de silhouetten van vijf in touwen gehangen mensen. Wat daarna komt houden we als verrassing.

De voorstelling opent alle registers van geluid en beeld. Wim Vandekeybus integreert film, muziek, dans en tekst in een produktie die hij zelf zeer cinematografisch vindt, meer toegespit op het okteren dan op het bewegen. Opvallend is dan wel hoezeer dit akteren spontaan blijkt op te borrelen: de film heeft veel weg van een candid-camera die mensen ziet

zonder gezien te worden — ook letterlijk, wanneer hij een groep blinde muzikanten toont.

Geakteerd wordt er in principe dan ook bij het spreken. Maar dit gebeurt zo energiek of juist flegmatisch dat de toeschouwer zich bij momenten in een kabaret waant, waar poëzie afgewisseld wordt met autentiek gebabbel. Mensen praten of komen in beeld juist daar waar het nodig is en dit is een van de grote troeven van Vandekeybus: zijn onfeilbaar gevoel voor afwisseling. Geen Jan Fabre-toestanden waarin dezelfde bewegingen gedurende een half uur herhaald worden, maar explosies van energie die net niet te repetitief worden. Hij hoeft ook niet met borden te gooien om duidelijk te maken dat het om een konfliktituatie gaat. Zijn dansers worden vastgebonden en met een bescheiden schaar losgeknipt, en wij begrijpen dat zij zich loswrikken uit een machtsituatie. Variatie dus en een nooit geforceerde vindingrijkheid.

Zo is de muziek van Peter Vermeersch wel psychedelisch maar ook van het tegenwoordig vaker gebruikte funk-jazz-genre. En als hij met twee blinden op de proppen komt laat hij ze bewegen in een perfecte harmonie met de anderen. Said Gharby is degene die op heel subtiel wijze het ritme van het opvoering bepaalt. Hij is het ook die draken verzint als: "Why is the sea so blue? Because all the fishes do blue blue blue..."

(vb)

Wim Vandekeybus, 'Her body doesn't fit her soul' in de stadsschouwburg op 16 en 17 december, telkens om 20.30 u.

DE KARWJ
S.O.S. Wereldhandel

Jezelf en anderen verwennen met moois en lekkers (zonder pijn in je beurs)

Blijde Inkomststraat 114
Tel: 236.236

Open van di tot zat van 10 u tot 18.30 u

advertentie

Radio Scorpio (2): informatieve programma's **De leerschool van de BRTN**

Scorpio blijft in de eerste plaats een muziekzender, zoveel is duidelijk. Nochtans streeft men 's avonds naar een meer gevarieerde programma met tussen 20 u en 21 u telkens een cultuurprogramma. Feit blijft dat het maken van zo'n programma tijd en energie kost en dat speelt Scorpio duidelijk parten.

Vele vrije radio's in Vlaanderen zijn ontstaan vanuit een sociale beweging. Groepen die met bepaalde problemen gekonfronteerd werden, gebruikten de radio als nieuw medium voor het uiten van hun kritiek. Ook bij Scorpio was die beweging in het begin duidelijk, alleen al in de naam die eigenlijk staat voor 'Sociale Culturele Organisatie voor Regionale Pluralistische Informatie-Overdracht'. Het was de bedoeling om de stem van zoveel mogelijk groepen aan het woord te laten komen.

Nieuwsgaring was daarom altijd een belangrijk element bij Radio Scorpio en in de beginjaren zorgde dit soms voor hevige hetzes. In 1982 bij de zoveelste verhoging van de Almaprijzen was Scorpio de belangrijkste verslaggever van de verschillende acties in en rond het studentenrestaurant. Het kwam toen zover dat vanuit de unie eenvoudigweg bedreigd werd met inbeslagname wanneer de berichtgeving niet direkt werd stopgezet.

Middag

Nu, meer dan tien jaar later, lijkt die informatieve functie toch wel danig afgezwakt. Scorpio zelflegt de oorzaak bij een zeker gebrek aan continuïteit. Men blijft immers sterk afhankelijk van wat de medewerkers kunnen en willen doen. Als de programmamakers weggaan, bijvoorbeeld omdat ze afgestudeerd zijn, valt hun programma meestal ook uit de kaar.

Het grootste probleem is in feite het brengen van vaste dagelijkse nieuws- of informatieve items. Vroeger gebeurde zoiets meer. Je had bijvoorbeeld 'Met me en vork spreken', een dagelijks middagprogramma waarin een dagkalender aan bod kwam, de filmprogramma's in Leuven, interessante tv-programma's van die avond en een aantal berichtjes of info over Scorpio-programma's van de volgende week. Nu is er nog steeds het vergelijkbare 'Middaggebeuren', alleen blijft de informatie nog eens vaak

beperkt tot het voorlezen van de dagkalender. Wanneer men met vrijwilligers werkt is het praktischer ze één vast uur per week te geven waarin ze rond een bepaald onderwerp werken. Daarom heeft men waarschijnlijk ook het meest problemen met losse programma's zoals het Middaggebeuren, dat niet echt van 'iemand' is en waar de makers zich dan niet zo zeer achter zetten.

Ook andere Leuvense aktualiteitenprogramma's als 'Wat zal je misen op maandag' en 'Vrijdagmarkt' zijn al een tijdje niet meer van de partij.

Scorpio kiest er bovendien nog steeds voor om geen lid te worden van een nieuwsregie. Die regies worden meestal uitgebaat door grote mediagroepen zoals de VUM (waarop bijvoorbeeld Radio Signaal een beroep doet) of de Gazet van Antwerpen. Zij verzamelen nieuws via hun eigen journalisten en persagentschappen, dat dan via de computer wordt doorgestuurd naar de leden. Daar wordt dus bewust geen beroep op gedaan en de reden daarvoor is eenvoudig: "op die manier wordt toch weinig lokaal nieuws doorgespeeld en het kan ook niet door onze eigen medewerkers kritisch geëvalueerd worden", luidt het.

Gast

Ondertussen is Scorpio er wel in geslaagd haar culturele programmatie behoorlijk uit te breiden. Kwam een vijftal jaar geleden enkel film- en muziekinformatie uitgebreid aan bod, dan krijg je nu ook een wekelijkse portie dans en theater, strips, en literatuur, telkens tussen 20 u en 21 u. 'Filmmenu' is daarvan waarschijnlijk het langst bestaande programma en wordt gevuld met filmbesprekingen, een overzicht van de filmprogrammatie van de twee grote Leuvense bioscopen en sinds vorige week een (lovenswaardige poging tot) filmkws.

Meer gerendeerde programma's zijn 'Het besloten land' over strips en 'Sumo' over theater. Vooral 'Het beslo-

Het KVHV houdt er inderdaad nog altijd dezelfde vervingstechniek op na. Niet veel verenigingen matigen het zich aan om elke eerste kanner als geïnteresseerd te beschouwen en de postbode thuis te laten vragen of je lid wil worden. Ofwel was je toen attent genoeg om tijdig nee te zeggen, anders spring je voor 23 december binnen op het 'Verbodshuis' in de Krakenstraat en vraag je je lidgeld braafjes aan de mannen terug. Doen. (sf) (foto Frank Viaene)

ten land' heeft zich in de Belgische stripwereld een sterke reputatie opgebouwd. Door die reputatie zijn de programmamakers van 'Besloten Land' in staat de gewone stripbesprekingen meer en meer aan te vullen met interviews met tekenaars uit binnen- en buitenland. Onder andere Jacques Tardi, François Boucq en Robert Crumb waren zo al te gast.

Sumo is een iets recenter programma dat ontstaan is op initiatief van mensen uit theaterwetenschappen. Ook dit klinkt vrij professioneel. Men bespreekt theater en dans zowel in als buiten Leuven, met natuurlijk een lokale cultuuragenda. Het vierde en laatste programma in het cultuur-

blok is 'Het Schrijvershuis', opnieuw zowel lokaal als nationaal en internationaal gericht.

Een opmerkelijk initiatief vormen daarnaast de migrantenprogramma's, 'Babylon' op vrijdagavond en 'Sheherazade' in het weekend. Bart De Clerck, een van de initiatiefnemers van beide programma's, vertelt: "Babylon wil een gespecialiseerd muziekprogramma zijn, zoals de andere muziekuitzendingen op Scorpio. In dit geval gaat het dan vooral om Arabische muziek. Het programma wordt ook gepresenteerd in het Arabisch en het Nederlands."

Gratis

'Sheherazade' op zaterdagmiddag is dan weer meer een service-programma met lokale informatie, een weerbericht of een recept. De Clerck: "Het is zeker niet de bedoeling een soort 'Coulure Locale' te maken, waarin duidelijk de migrantenproblematiek aan bod komt of dingen worden aangeklaagd. Het zijn gewoon mensen van verschillende culturen die samen een programma maken." 'Sheherazade' is op die manier een gezellige mengeling van talen, muziekstijlen en culturele eigenheden.

Dat de informatieve programma's vaak behoorlijk professioneel in mekaar zitten, blijkt ook uit het feit dat bij de BRTN heel wat eks- of huidige Scorpio-mensen werkzaam zijn. Veel dankbaarheids toont de BRTN niet voor die gratis leerschool. Onlangs werd binnen de BRTN de verwittiging rondgestuurd dat wie voor Scorpio blijft werken zijn baan bij de BRTN in het gedrag zijn gekomen. Een bedenkelijke maatregel, waardoor Scorpio binnenkort een paar trouwe medewerkers kan verliezen.

Karen De Pooter

'CALENDAR' VAN ATOM EGOYAN IN HET STUC VREDIG ARMENIË

Deze week vertoont het Stuc twee films van de Canadese kineast Atom Egoyan. Het gaat om 'The Adjuster' en 'The Calendar'. Dat deze laatste film nog gemaakt is, mag een klein wonder heten. Egoyan won in 1991 met 'The Adjuster' op het filmfestival van Moskou een prijs van één miljoen roebel, die hem in staat stelde in een van de Sovjet-republieken te filmen. Voor Egoyan lag het voor de hand dat hij in Armenië — het land waar zijn ouders vandaan komen — zou draaien. Maar toen Egoyan eraan kon beginnen, was het miljoen roebels jammer genoeg nog maar drieduizend dollar waard. Dankzij de Duitse televisiezender ZDF die nog met een gering bedrag over de brug kwam, kon de kineast zijn film uiteindelijk toch maken.

Het gebrek aan voldoende financiële middelen dwong Egoyan tot een volledig andere werkwijze. In tegenstelling tot zijn vroegere films, die nauwgezette uitwerkingen waren van een tot in de puntjes uitgeschreven draaiboek, moest de Canadese het uiteindelijke scenario in de montagekamer nog in mekaar steken. De beelden werden eerst opgenomen met een vaag scenario in het achterhoofd. Nadat ze in de montagekamer bekeken waren, dacht Egoyan na over de beelden die nog nodig waren. Met een aantal aanvullende opnames komt de kineast tot een sluitende constructie. De film is in twee weken tijd met 16mm en met video gedraaid.

Waar Egoyan in eerdere films zoals 'Speaking Parts' en 'Family Viewing' bewees in staat te zijn gelaagde, psychologische geschiedenissen te vertellen, schetst hij in 'The Calendar' een veeler simpel, eenduidig kader dat door herhaling dreigt te vervelen. Net als in zijn vorige films is de invloed van film en video op de werkelijkheid weer het centrale thema. Deze keer voegt de kineast daar de fotografie aan toe.

Een Armeens-Canadese fotograaf — gespeeld door Atom Egoyan zelf — krijgt namelijk de opdracht om een kalender met twaalf historische Armeense kerken te maken. Zijn vrouw, die net als hij van Armeense afkomst is maar daarenboven ook de taal spreekt, vergezelt hem als tolk. Een derde personage is een plaatselijke gids, die het echtjaar rondvoert en hen uitleg verschaft over de kerken. Doordat hij zich vastklampt aan zijn foto- en videoapparatuur houdt de fotograaf afstand van zijn vrouw, hun gids en zijn oorspronkelijke vaderland. Door het oog van de camera kijkt de fotograaf gelaten toe hoe zijn vrouw zich geleidelijk van hem afkeert.

De film bestaat uit twee lagen waartussen het gebrek aan communicatie konstant de nadruk krijgt. Doordat Egoyan in elke scène hardnekkig vasthoudt aan dit voor hem zo typische thema, boet de film sterk in aan spontaniteit. Bovendien zijn de plot en de symboliek vrij voorspel-

baar. Zo wordt een kapotte relatie voorgesteld door een verwoeste kerk, het gebrek aan communicatie tussen de fotograaf en zijn vrouw door het uitzoeken van deze laatste, en de tegenstelling tussen de oostere en de westerse wereld door de konfrontatie van Armeense volksmuziek met Amerikaanse blues.

Toch biedt de film ook interessante perspectieven. De personages zijn gekompliceerder dan ze op het eerste gezicht lijken. Egoyan heeft hun psychie minder uitdrukkelijk uitgetekend en daardoor levert dit een mogelijkheid tot uiteenlopende interpretaties.

Toen Egoyan 'Calendar' maakte, was zijn grootste vrees dat de film te simpel zou zijn om overleind te blijven. Dit was niet helemaal onterecht. De originele maar dwingende constructie van het verhaal haalt voor een deel de spanning uit de film. Gelukkig ademen de beelden uit Armenië een eeuwenoude schoonheid uit die de film een poëtisch karakter verleent. Het blijft trouwens een prestatie om met zo weinig geld en op zo 'n korte tijd toch nog een degelijke film af te leveren.

(pvr)

'Calendar' (1993) van Atom Egoyan op 14, 15, 16 en 17 december telkens om 22.30 u, met nog extra voorstellingen om 20.00 (14 en 16 dec.). 'The Adjuster' van dezelfde regisseur op 15 en 17 dec. om 20.00. In het Stuc, 100/150 frank.

ELSSEN

 Diestsestraat 97 - 3000 LEUVEN

 Tel. 016/23.63.38

 Uw kot- of faculteitsbuffet op maat

 Smakelijk!

De Zuid-Afrikapolitiek van de KU Leuven

"We moeten het topnivo ophouden"

Zoals we in de vorige Veto schreven, zoekt de KU Leuven in de laatste maanden intenser contact met Zuid-Afrika. De voorzitter van Raad voor Internationale Relaties (RIR), professor Willy Geysen, reisde in februari naar de Kaap en bezocht er elf universiteiten. We hadden een gesprek met hem over de Zuid-Afrikapolitiek van de unief, die zich prioritair richt op blanke Afrikaanstalige universiteiten.

Vanaf het einde van de jaren '70 tot begin jaren '90 stonden de betrekkingen tussen westerse universiteiten en Zuid-Afrika op een laag pitje door de academische boycot waartoe de VN had opgeroepen. Toen die begin jaren '90 werd opgeheven, ontbrak ook de KU Leuven niet op het appél om snel weer contacten aan te knopen. Besloten werd om de voorzitter van de RIR naar Zuid-Afrika te sturen om poolshoogte te nemen van de situatie aldaar.

Waarom viel het oog van de KUL dan precies op de Afrikaanstalige instellingen, die een veel meer behoudszinnde traditie hebben en waar minder zwarten studeren?

Geysen: «Je kan niet zomaar van bovenaf een samenwerkingsakkoord oplossen. Dat moet door de basis, de fakulteiten en de departementen gesteund worden. Uit een rondvraag die we hier gedaan hebben, bleek dat er al veel meer samengewerkt werd met de Afrikaanstalige universiteiten en dat er ook meer vraag was naar contact met hen. In Zuid-Afrika stelde ik dan vast dat het draagvlak van de Engelstalige instellingen vooral in de VS en Engeland ligt. Het lijkt me dan ook logisch om de bestaande contacten te ontwikkelen, eerder dan de zaken te gaan forceren.»

Minderwaardig

Nochtans blijkt uit de resultaten van de bewuste rondvraag dat er in september 1992 minstens evenveel contact was met Engelstalige uniefs zoals Cape Town of Witwatersrand als met de Afrikaanstalige in Bloemfontein en Pretoria. Bovendien hebben de Engelstalige ook heel wat contacten op het Europese vasteland, bijvoorbeeld in Nederland. Wat er ook van zij, momenteel heeft de KUL al een raamakkoord getekend met de unief van Pretoria. De concrete invulling ervan zal gebeuren als de begroting voor 1994 goedgekeurd is. Met Stellenbosch zijn er eveneens onderhandelingen bezig. Ook Leuven wil echter als stad een vriendschapsakkoord sluiten en de unief wacht nu tot

Het Nederlandse voorbeeld

In mei 1993 ging in het Nederlandse Zeist woedt — als op het vlak van de achterstelling van het grootste deel van de bevolking.

In de slotverklaring, 'The Zeist Declaration', kwam men tot vier principes die de samenwerking in de komende jaren moeten leiden. De contacten met Zuid-Afrika moeten tot doel hebben de door de apartheid veroorzaakte ongelijkheden weg te werken, de veranderingen en de nationale integratie te bevorderen, de macht van historisch benadeelde groepen en instellingen uit te bouwen, en ze mag geen status-quo in de hand werken. Konkreet betekent dit dat men selectief moet te werk gaan bij het leggen van contacten, zelfs na de installatie van het democratisch regime.

Over de precieze invulling van die selectiviteit lieten de Zuidafrikaanse deelnemers aan de conferentie geen twijfel bestaan. Er moeten prioritair contacten gelegd worden met zwarte universiteiten en techniciens. De Engelstalige blanke universiteiten, die nochtans een progressieve reputatie hebben, kregen heel wat kritiek te slikken (zie artikel op de achterpagina). Tegenover de Afrikaanstalige uniefs moet de boycot gewoon verder gaan: "Wat de academische boycot

— waarop momenteel een hevige crisis woedt — als op het vlak van de achterstelling van het grootste deel van de bevolking.

In de slotverklaring, 'The Zeist Declaration', kwam men tot vier principes die de samenwerking in de komende jaren moeten leiden. De contacten met Zuid-Afrika moeten tot doel hebben de door de apartheid veroorzaakte ongelijkheden weg te werken, de veranderingen en de nationale integratie te bevorderen, de macht van historisch benadeelde groepen en instellingen uit te bouwen, en ze mag geen status-quo in de hand werken. Konkreet betekent dit dat men selectief moet te werk gaan bij het leggen van contacten, zelfs na de installatie van het democratisch regime.

deert niet meer dan vijf procent zwarten. Steunt de KU Leuven dan de blanke elites en werkt ze de status-quo in de hand?

Inschuiven

Geysen: «Dat land kan het zich toch niet veroorloven om nu twintig jaar te gaan stilstaan in de ontwikkeling van zijn onderzoek? Daar ligt precies de rol van de blanke uniefs: de bestaande bovenlaag hoog houden tijdens de volgende tien à twintig jaar. Om de achtergestelde bevolking daar geleidelijk aan te laten inschuiven. Een nivellerend naar boven toe.»

«De opleiding van die achtergestelde massa zal niet aan de universiteit gebeuren. Daarvoor moeten eerst het lager en het sekundair onderwijs hun achterstand inhalen. Je kan nu bijvoorbeeld onmogelijk gaan oplossen dat de helft van de universiteitsstudenten zwart moet zijn. Daarvoor ontbreekt het gewoon aan opleiding. Je moet ook weten dat veel zwarten naar de unief gaan omdat dat een statussymbool is. Alle blanke uniefs stellen nu hun deuren open voor zwarten en organiseren allerlei inhaalprogramma's. Formeel is alles dus in orde, alleen zal het praktisch allemaal heel lang duren. De blanke uniefs willen niet dat er intellectueel verloren gaat dat nodig is voor de opbouw van het nieuwe Zuid-Afrika.»

De KUL, die slechts een beperkte bijdrage kan leveren en bijgevolg selectief moet te werk gaan, richt zich dus eerst en vooral op het instandhouden van de dominante positie van de blanke Afrikaanstalige uniefs inzake onderzoek. Ze kiest ervoor om slechts in beperkte mate bij te dragen tot de vorming van leerkrachten, docenten en middenkaders, die wel degelijk aan de universiteit gebeurt. Bovendien zorgt ze er op die manier voor dat dezelfde mensen de richting van het onderzoek blijven bepalen — de achtergestelde bevolkingsgroepen mogen zich er dan wel "inschuiven".

betrft zijn dit de instellingen die volgens ons geïsoleerd zouden moeten worden door de internationale en de Zuidafrikaanse gemeenschap tesamen, tot dat zijzelf zich toelagen op het transformatieproces», verklaarde Prince Mofokeng, lid van het National Executive Committee van het South African Students' Congress (Sasco).

Belangrijk is dat ook de Nederlandse minister van Onderwijs Ritzen zich aansloot bij dit idee van selectiviteit, hoewel hij hierin iets vager bleef dan de rest van de deelnemers. Ritzen legde er toch de klemtoon op dat het moet gaan om progressieve instellingen: "De positie van de vooropgestelde partner in het proces van de afschaffing van apartheid moet de beslissende factor zijn. De voorrang moet gegeven worden aan die Zuidafrikaanse instellingen die in het verleden een niet-radikaal beleid gevoerd hebben." Impliciet sluit Ritzen hiermee ook contacten met Afrikaanstalige instellingen uit. Ekspliciet pleit hij voor het voortrekken van zwarte instellingen: "Samenwerking met in het bijzonder zwarte instellingen is belangrijk." (pdg)

Daarmee hanteert onze unief een totaal andere visie dan de Nederlandse universiteiten (zie kader "Het Nederlandse voorbeeld"). De zwarten zich veel meer op de zware instellingen en op vorming. Ze baseren zich daarvoor op het advies van gezaghebbende groepen in Zuid-Afrika (zie ook kader).

Geysen: «Ten eerste moet je dat Nederlandse beleid met een korreltje zout nemen. Ik ben in Zuid-Afrika geweest en heb gezien wat de Nederlandse uniefs in de praktijk doen. Ten tweede: ik heb met alle politieke partijen gesproken, van het Pan-Afrikaans Kongres tot de Afrikaner Weerstand. De roep die overal weerklinkt is dezelfde: "Kom ons helpen, op welke manier ook". Ik heb dan ook nergens enige weerstand ondervonden tegenover de politiek die de KUL volgt, zelfs niet bij het Pan-Afrikaans Kongres. Die mensen weten immers nog niet eens hoe ze het land willen inrichten, laat staan het onderwijs. Er is ook helemaal geen tendens om wat bestaat te vernietigen omdat het blank is.»

Schuldig

Het is toch wel opvallend hoezeer de mening van Geysens informanten zou afwijken van die van de Zuidafrikaanse studenten en universiteitsafgevaardigden op de Zeist-conferentie, die veel vraagtekens plaasten achter een samenwerking met blanke uniefs (zie kader). Op onze vraag waar die tegenstelling vandaan komt, blijft Geysen het antwoord schuldig. Interessant is alleszins dat de Zuidafrikaanse teoloog Beyers Naudé, een belangrijke pion in de anti-apartheidsstrijd, twee weken geleden in het Nederlandse tijdschrift Trouw verklaarde: "Verbreek de banden niet met de blanke universiteiten, maar verschuif uw prioriteit naar de zwarte." Pieter De Gryse

Gekleurd

Bij zijn terugkeer in maart 1993 was Willy Geysen ontloosd. Op basis van zijn verslag nam de RIR daarop de volgende beleidslijn aan: "bilaterale akkoorden met de best uitgebouwde universiteiten en gerichte ontwikkelingsamenwerking met een paar verdienstelijke en beloftevolle partners". Verschillende vormen van samenwerking met blank en zwart dus.

Dit "dubbel spoor" moet volgens Geysen begrepen worden vanuit de algemene KUL-politiek inzake internationale contacten. Daarbij hanteert men twee samenwerkingsmodellen met buitenlandse uniefs, elk met een verschillend doel en andere financieringsbronnen. 'Interuniversitaire samenwerkingsakkoorden' worden afgesloten met "gelijkwaardige partners". Ze werken in beide richtingen en hun doel is een uitwisseling van ervaringen door samen te werken aan onderzoek. Volgens Geysen komen enkel de blanke uniefs in Zuid-Afrika hiervoor in aanmerking.

ALMA misverstanden

advertentie

MIA BORGERS 'TEKST.BO.TIK'

TIKWERK - TEKSTVERWERKING
m.i.v. VERTALING

DACTYLOGRAFIE - TRAITEMENT DE TEXTE
y compris TRADUCTION

TYPING - WORD PROCESSING
incl. TRANSLATION

44, Sneppestraat Tel. 016 26 06 58
3010 Kessel-Lo Fax-Modem 016 25 17 60

ZAAL CORSO

DIESTSESTRAAT 253
3000 LEUVEN

Zaal, balkon (evt. afz.),
kleine zaal, podium,
badstage.

TEL.: 016/22.20.90
FAX: 016/40.09.29

De crisis van de zwarte unieffs in Zuid-Afrika

Overbevolkte 'bosjeskolleges' op de rand van het bankroet

De politiek van gescheiden ontwikkeling heeft diepe sporen nagelaten in het Zuidafrikaanse universitaire landschap. De zwarte universiteiten zijn overbevolkt, staan op de rand van het bankroet en liggen decennia achter op hun blanke collega's. Nochtans zijn zij het die een sleutelrol moeten spelen in de vorming van een achtergestelde bevolking van 27 miljoen zwarten.

Het Zuidafrikaanse onderwijsstelsel werd vooral onder het bewind van de eerste ministers Hendrik Verwoerd (1958-'67) en Johannes Vorster (1967-'78) uitgebouwd tot een van de pijlers van de apartheid. Kern van het beleid was de gescheiden ontwikkeling van blank en zwart. Voor het hoger onderwijs betekende dit dat zwarten zich vanaf 1958 niet meer mochten inschrijven aan blanke unieffs en eigen instellingen 'kregen' — welteverstaan met blanke profen. Die zwarte unieffs, zoals Fort Hare, Transvaal of Zululand, kregen echter veel minder financiële middelen en werden academisch systematisch achtergesteld, zodat ze nooit uit hun tweederangspositie raakten.

Faktor

Ondanks de evolutie die het onderwijsstelsel sinds de jaren '80 doormaakte, werkt die uitgangsstruktuur nog zeer sterk door in de huidige situatie. Momenteel zijn er 21 unieffs in Zuid-Afrika: vijf Afrikaanstalige heel overwegend blanke en vijf Engelstalige minder overwegend blanke (samen de Historically White Institutions of HWI), acht overwegend zwarte (de Historically Black Institutions of HBI), één kleurlijnguniversity (Western Cape) en eentje waar Indiers de meerderheid vormen (Durban). Daarnaast is er de universiteit voor afstands-onderwijs Unisa, waaraan in 1989 een derde van alle universiteitsstudenten studeerde. De helft daarvan is niet-blank. Het hoger onderwijs buiten de unieff speelt zich hoofdzakelijk af aan de 15 'technieks', polytechnische instellingen die een beroepsopleiding aanbieden, en aan de kolleges voor lerarenopleiding.

De blanke, die nochtans slechts dertien procent van de totale bevolking uitmaken, leverden in 1989 nog meer dan de helft van de universiteitsstudenten. De laatste jaren is het percentage zwarten wel flink aan het stijgen, in de eerste plaats aan snel groeiende zwarte instellingen als Fort Hare en Turfloop. Ook aan de Engelstalige blanke unieffs ligt het percentage zwarten ondertussen al tussen 15 en 20 procent. Achterblijvers zijn de Afrikaanstalige, die in 1991 allemaal nog onder de 5 procent zaten. Groot struikelblok is hier natuurlijk de taal, maar ook andere factoren spelen mee zoals lagere slaagpercentages bij zwarten en — niet in het minst — de traditioneel veel conservatievere houding van deze instellingen.

Ambigu

In het verleden profileerden de Engelstalige unieffs zich immers steeds veeleer als tegenstanders van apartheid. Dat was al zo in 1958, toen Verwoerd de zwarten van die kampussen verband en ook veel blanke studenten daartegen

protesteerden. In de tweede helft van de jaren '70 studeerde Steve Biko aan de University of Natal, een HWI. Biko was op dat moment een van de grote ideologen van het Black Consciousness Movement, dat een belangrijke rol speelde in het scholierenprotest van 1976-'77 tegen de verplichte invoering van het Afrikaans op de middelbare scholen. In recentere tijden (1989) protesteerden Rhodes, Cape Town, Natal en Witwatersrand tegen het feit dat het departement van 'Own Affairs' (blanke belangen) op het ministerie van Onderwijs was dat mensen aanduidde in de universitaire beheersorganen.

Die progressieve opstelling van de Engelstalige unieffs moet men echter met een korreltje zout nemen. Ze komt ook voort uit een politieke tegenstelling — de Zuidafrikaanse universiteiten zijn sterk gepolitiseerd — tussen de 'liberals' en de conservatieve Nationale Partij. Zo weigerden profen uit Rhodes, Cape Town en Witwatersrand in de jaren '60 om aan de zwarte unieff van Turfloop te gaan doceren omdat dat een bastion van de Nationale Partij was. Tot op vandaag is die houding blijven bestaan bij docenten van Cape Town en Witwatersrand. De houding van de Engelstalige HWI's tegenover zwarten is trouwens ook enigszins ambigu. Zo lieten ze in de jaren '50, voor de uitsluiting van zwarte studenten, wel zwarten toe, maar voerden toch apartheid door bij sport en andere vrijetijdsactiviteiten en soms zelfs in de kolleges.

Fors

Voor sommige stromingen in Zuid-Afrika is die ambigu houding van de 'progressieve' blanke unieffs al voldoende reden om ze volledig te veroordelen. Op een konferentie in Zeist in Nederland in mei 1993 (zie kader "Het Nederlandse voorbeeld" elders in deze Veto) betoogden afgevaardigden van Sasco (South African Students' Congress) en van de unieff van Turfloop dat deze HWI's alleen maar een schakel vormen in de Nieuwe Apartheid. Zo zouden ze zwarte studenten aanvaarden in prestigieuze opleidingen of zwarte docenten op verantwoordelijke posten om die dan als uithangbord te gebruiken, bijvoorbeeld om in het buitenland hulp te gaan lospeuteren — het zogenaamde 'tokenism'.

Universiteiten als Witwatersrand en Cape Town zouden ook een groot deel van de EG-hulp binnenhalen. De EG heeft een grootscheeps hulpprogramma opgezet via de Kagiso-trust, die samengesteld is uit Europese NGO's en die de toegang voor achtergestelde bevolkingsgroepen wil bevorderen. Doordat de HWI's hogere inschrijvingsgelden innen dan bijvoorbeeld Fort Hare of Turfloop, krijgen ze een groter deel van de hulp toegewezen. Op die manier worden de HBI's gestraft voor het feit dat ze hun

Uit vervolge tyde. Sedert swart studente op die kampus toegelaat is, is dit tyd om 'n nuwe bladjie om te slaan. (foto Amandla)

inschrijvingsgeld beperken om de toegangs-drempel laag te houden. Zij laten zelfs veel studenten inschrijven 'op krediet', met de belofte dat er later zal betaald worden — wat in de praktijk vaak niet gebeurt. Daardoor zijn de inkomsten uit inschrijvingsgelden in Turfloop de laatste jaren teruggelopen terwijl het aantal studenten fors steeg.

Dubbel

Deze generositeit is maar een van de oorzaken van de financiële problemen van de zwarte unieffs. De overheids subsidies werden vroeger ten dele bepaald door het groeipercantage van de instelling. De afschaffing van dit criterium werkte in de eerste plaats in het nadeel van de HBI's, die, zoals gezegd, hun studentenaantal spektakulair zagen stijgen de laatste jaren. In 1992 kregen de blanke instellingen samen nog steeds vijf keer meer subsidies dan de zwarte. De zwarte unieffs kunnen bovendien minder

een beroep doen op privé-sponsoring, enerzijds omdat ze kwalitatief achterliggen, anderzijds omdat ze vaak geen opleidingen aanbieden die uitzicht bieden op sleutelposities in de ekkonomie — en ander restant van de apartheid.

Door hun beperkte financiële armslag kunnen de zwarte instellingen moeilijk hun achterstand op academisch nivo inhalen. Een konkreet voorbeeld ter illustratie. In Turfloop duurt een lesuur slechts 35 minuten, wat bepaalkort is om een serieuze les in af te handelen. Toen de academische overheid voorstelde om de duur op 60 minuten te stellen, protesteerden de studenten. Door de sterke stijging van het aantal studenten zitten de aula's zo nookvol dat het fysiek onmogelijk is om een vol uur binnen te blijven. Geld voor nieuwe aula's is er niet. Ontdubbelen van de lessen kan ook niet: de HBI's beschikken over veel minder docenten per leerling dan de HWI's.

Brug

Niet alleen op financieel en academisch vlak zouden er serieuze inspanningen moeten komen om de HBI's uit te bouwen. Doordat ze lager en het sekundair onderwijs voor zwarten onder de apartheid totaal verwaarloosd is, heeft de hele zwarte bevolking een enorme achterstand opgelopen. Dit uit zich in de overgang naar het hoger onderwijs. De slaagpercentages liggen daardoor lager en studieduur is langer. E worden nu allerlei overbruggings- en inhaalprogramma's opgezet om die achterstand weg te werken. Of die altijd efficiënt zijn, is maar de vraag. Zo gingen de slaagpercentages van zwarten in Witwatersrand de laatste jaren in dalende lijn, alle speciale programma's ter spijt. Overigens worden die inhaalprogramma's gretig als uithangbord gebruikt om de Westen te bewijzen dat men op de goede weg is. Het zal ook nog jaren duren vooraleer zwarter hun aandeel in de docenten hebben gekregen. In 1992 was nog 76 procent van de profen blank, zelfs aan de zwarte unieffs.

Door het kwaliteitsverschil tussen de zwarten en de andere instellingen, hebben afgestudeerden van die eerste het ook veel moeilijker om aan werk te raken. Het gebeurt vaak dat studenten een tijdje nadat ze afgestudeerd zijn, terug beginnen studeren om een hogere graad te halen; anders maken ze geen kans op de arbeidsmarkt.

Het geval Potchefstroom

De Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwijs is een van de vier Afrikaanstalige universiteiten waar de KU Leuven een kontrakt mee wil afsluiten (hoewel het nog niet helemaal zeker is dat dit doorgaat, zie het artikel op p. 6). In 1991 studeerden er zo'n negenduizend studenten, waaronder 17 Indiers, 132 kleurlingen en 351 zwarten. De post-apartheidsperiode laat zich echter ook in Potchefstroom voelen. Het aantal niet-blanke studenten stijgt, er worden overbruggingskursussen Afrikaans voor hen ingericht, het studentenblad Wapad publiceerde dit jaar zijn eerste artikel in het Engels en begin november werd voor het eerst een zwarte student verkozen voor de Sentrale Studentenraad (SSR).

Momenteel verblijft er een prof uit Potchefstroom als gastdocent aan onze unieff: Jacques Vander Elst, docent Afrikaanse literatuur op de fakulteit Letteren. In tegenstelling tot wat we vorige week verkeerdelijk meldde, is hij niet de eerste Zuidafrikaanse gastdocent de laatste jaren. Vorig jaar was er al een gastkollege Afrikaanse literatuur aan de fakulteit Letteren en Wijsbegeerte. Na het artikel van vorige week nam Vander Elst contact op met de redactie en nodigde ons uit voor een gesprek. Hij was hoegenaamd niet zo gelukkig met de uitdrukking "conservatieve bastions" die we

gebruikten om de Afrikaanstalige universiteiten te typeren. "Als je spreekt van 'bastions', geef je de indruk van een ondoordringbare vesting. Maar dit jaar zijn er toch al negen procent niet-blanke studenten in Potchefstroom. De mentaliteit is er duidelijk aan het veranderen."

Vander Elst geeft wel toe dat de Engelstalige universiteiten traditioneel veel opener staan. De verklaring hiervoor ligt volgens hem in het feit dat "Afrikaners ten onrechte veel meer de neiging hadden om zichzelf te beschermen". Maar ook andere factoren spelen mee: "Aan de Engelstalige unieffs werden vaak rektoren 'geïmporteerd', uit Groot-Brittannië bijvoorbeeld, of uit Australië. Die mensen kwamen van buiten en hadden daardoor een klaardere kijk op de situatie." Maar de conservatieve krachten aan de Afrikaanstalige unieffs moeten steeds meer "de wijk nemen". In 1989 sloot Potchefstroom zijn residenties nog af voor zwarten, maar in 1990 heriep men die beslissing. "Ik heb toen zelf openlijk tegen die uitsluiting geprotesteerd. Er werden graffiti op mijn muren gespoten, ik was een rode professor."

Dat de evolutie in Potchefstroom nog niet zo ver staat als Vander Elst misschien wil doen geloven, blijkt uit de inhoud van Wapad van 10 november. In het verslag van de hogervermelde studentenverkiezingen lezen we dat de verkozen

zwarte student fel gekontesteerd wordt door de zwarte studenten zelf, "omdat daar gevoeld is dat hij nie die minderheids-groep verteenwoordig nie en dat hij nie vertrou kan word nie". Ongeregeldheden als "intimidatie en propagandaveldtoege droep bekende leiersfigure op kampus" en oproepen van hogherhand om op bepaalde mensen te stemmen, waren ook niet uit de lucht. Tussen de lezersbrieven vinden we een zeer kritische Engelstalige reaktie, die oproept tot een grondige hervorming van de blanke universiteiten. Afrikaanstalige unieffs moeten tweetalig worden en zichzelf niet-raciaal verklaren. De brief eindigt wel op een positieve noot: "De zin voor verandering aan deze instelling is vaart aan het winnen."

"Ik ben bang", zegt Jacques Vander Elst, "dat er een nieuwe apartheid ontstaat die gedekt wordt door het buitenland. Er worden mensen en instellingen gebrandmerkt, er worden etiketten opgeplakt: 'werkte mee met de apartheid'. Kunnen we dan geen nieuw begin maken?" Een heksenjacht op kollaborateurs hoeft inderdaad niet, maar gewoon de spons over het bord halen waarop miljoenen zwarten al die tijd lang zijn weggecijferd, is een simplisme dat veel morele schade kan aanrichten.